

	*Høring - forslag om å oppheve konsesjonslova og boplikten i odelslova		
	Arkivsaknr: 14/2388		
	Nome kommune	Jnr.: 14/14034	Arkiv K2-V60
Forvaltningsorgan: Utviklingsutvalget		Dato 01.12.2014	Sak nr. 070/14

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 1	Doknr.:
Mottatt: 03 DES 2014	
Saksbehandler:	Ark.:
Kopi:	AVENT:

Innstilling fra rådmannen:

Utviklingsutvalget viser til saksframstillinga og tilrår at konsesjonslova og buplikta i odelslova vert oppretthalde.

01.12.2014 UTVIKLINGSUTVALGET

Avstemming:

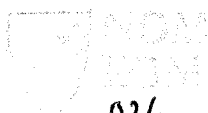
Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

UTV-070/14 VEDTAK:

Utviklingsutvalget viser til saksframstillinga og tilrår at konsesjonslova og buplikta i odelslova vert oppretthalde.

Kopi av saksutredning med vedtak sendes:

Landbruks og matdepartementet

02/10-14 Kari Fransen

Dokumenter i saken:

1. Høringsbrev
2. Høringsnotat.
3. Utskrift av sak UTV-004/14

Dokumenta følger som kopiert vedlegg. Øvrige dokumenter i saken er tilgjengelege ved Midt-Telemark landbrukskontor.

Faktiske opplysninger

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har sendt forslag om å oppheve konsesjonslova, og reglar om buplikt i odelslova. Høyringsfristen er 15. januar.

I 2013 sendte LMD ut på høyring forslag om å fjerne priskontrollen i konsesjonslova § 9. Utval for næring plan og teknikk (UNPT) gav høyringsuttale til dette forslaget i sak 010/2014, og gjekk med 4 mot 3 røyster inn for å oppretthalde priskontrollen på landbrukseigedommar. Regjeringa la 20. juni fram prop 124 L (2013-2014) med forslag om å fjerne priskontrollen, men Stortinget si behandlinga av dette er utsatt, fordi LMD no har sendt ut forslag om å fjerne heile konsesjonslova.

Konsesjonslova har til formål, jfr. § 1, å regulere og kontrollere omsetning av fast eigedom for å oppnå eit effektivt vern om landbrukets produksjonsareal og slike eigar- og bruksforhold som er mest gagnlege for samfunnet, m.a. av omsyn til

1. framtidige generasjonar som behov
2. landbruksnæringa,
3. behovet for byggegrunn
4. omsynet til miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftssinteresser
5. omsynet til busettinga.

Bakgrunn for forslaget om å fjerne konsesjonslova går fram av høyringsbrev og høyringsnotat av 15. okt. 2014. Det går fram av desse dokumenta at erverv av fast eigedom ikkje lenger vil vera avhengig av løyve (konsesjon) frå det offentlege. Vidare at det ikkje vil vera buplikt ved erverv av fast landbrukseigedom.

LMD meiner dette styrker den private eigedomsretten og gjer det enklare å få omsatt eigedom mellom private.

Vurdering

Høyringsnotatet frå LMD drøftar særleg forholda omkring buplikt. Medan andre viktige formål og omsyn i konsesjonslova ikkje er omtala i det heile. Dette vurderast å vera ein mangel i høyringsnotatet.

Vurdering av kva oppheving av konsesjonslova vil ha å seia, vert gjort ut frå dei erfaringar vi har med forvaltning av desse reglane i Midt-Telemark.

Priskontroll

Når det gjeld vurdering av å fjerne priskontrollen i konsesjonslova §9, visast til UNPT sak 010/2014. Utvalet gjekk med 4 mot 3 røyster inn for å oppretthalde priskontrollen.

Grunngjeving for vedtaket er at fjerning av priskontrollen vil føre til at prisnivået på landbrukseigedommar i Midt-Telemark vil auke, og det vil bli vanskelegare å for unge å satse på landbruket som næringsveg.

Buplikt

Konsesjonslova §5 set krav om buplikt for dei som konsesjonsfritt overtek ein landbrukseigedom med bustadhus, og over 25 dekar dyrka mark eller over 500 dekar produktiv skog. Ved søknad om konsesjon er det høve til å setja vilkår om buplikt, jfr. § 11. Formålet er å sikre busetting på gardsbruka og medverke til at arealressursane vert teke best mogeleg vare på. Det vert lagt til grunn at arealressursane; jord, skog og bygningar, vert teke betre vare på dersom den som eig eigdommen også sjølv bur der.

I Telemark bur vel 10% av folketalet på ein landbrukseigedom. I Midt-Telemark er prosenten truleg høgare. Landbruksplanen for Midt-Telemark har målsetting om fast busetting på landbrukseigedommar med ein viss landbruksmessig verdi. I Midt-Telemark er det relativt få «bupliksaker». I gjennomsnitt 4-5 saker om fritak eller utsetjing med buplikta pr. år.

Folketalet er stabilt, og dei som overtek eit gardsbruk innrettar seg etter bupliktreglane i konsesjonslova.

Vert buplikta fjerna vil det opne for at gardsbruk i større grad kan overdras til nokon som ikkje vil flytte til eigdommen. Den som overtek eit gardsbruk kan leige bort jorda, og nytte våningshuset som fritidsbustad. Avstanden til sentrale bu- og arbeidsområde gjer at ei slik utvikling kan vera pårekneleg i Midt-Telemark. Dette kan ha negative konsekvensar for folketalsutviklinga.

Eigarstruktur

Konsesjonslova har som formål å oppnå eigarforhold som er mest gagnlege for samfunnet. I § 9 heiter det at «Konsesjon skal i alminnelighet ikke gis dersom det ved ervervet oppstår sameie i eiendommen, eller antallet sameiere økes». Det har vore eit uttalt nasjonalt mål at landbrukseigedommar i størst mogeleg grad skal eigast av fysiske personar. Grunngevinga er at dette har vist seg å vera ei stabil og rasjonell eigarform.

Oppheving av konsesjonslova opnar for at selskap også kan kjøpe opp jord-, skog- og utmarkseigedommar. Dette kan medverke til at det kjem meir kapital inn i landbruksnæringane, og det kan på sikt føre til større og meir effektivt drivne jord- og skogeigedommar. Men det kan også føre til at dei som har sitt yrke i landbruket, dei som skal bu og drive eigedommane for selskapa, får mindre råderett over eigdommen.

Konsekvensane av å fjerne prinsippet i konsesjonslova om sjølveigande bønder, er ikkje drøfta i høyringsnotatet. Dette gir grunnlag for usikkerhet om kva konsekvensane av å fjerne konsesjonslova vil bli på lang sikt.

Oppsummering - konklusjon

Gjeldande konsesjonslov inneheld viktige målsettingar for landet sine naturressursar og for landbruket. Det går fram av høyringsnotatet at det er usikkerhet knytt til verknaden av dei ulike reglane i lova. Det medfører at det også vil vera svært usikkert kva konsekvensane av å fjerne konsesjonslova vert. Viktige spørsmål knytt til eigarstruktur er ikkje drøfta.

Høyringsnotatet gir ikkje grunnlag for å kunne konkludere med at fjerning av konsesjonslova vil styrke den privat eigedomsretten og gje den enkelte bonde større råderett over eigen eigedom på lang sikt.

Fjerning av prisregulering kan gjera det vanskelegare for unge å overta landbrukseigedom og satse på landbruket som næringsveg, og dermed hindre rekruttering til landbruksnæringa.

Fjerning av buplikta kan føre til negativ folketalsutvikling i distrikta.

Omsynet til rekruttering til landbruksnæringa og omsynet til busetting er tilstrekkeleg tungtvegande grunnar som tilseier at konsesjonslova og reglane om buplikt i odelslova bør oppretthaldast.

Ulefoss, 16.11.2014

Rådmannen